



ยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมภาคประชาชน
ด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย

Political Development of People's Participation in
Politics in the City Municipality of Thailand

ภาคิน โชติเวศย์ศิลป์ *

Pakhin Chotiweysin

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา อีเมล : pakin_ch@hotmail.com

Assistant Professor Dr. at Faculty of Humanities and Social Sciences,
Phranakhon Si Ayutthya Rajabhat University. Email : pakin_ch@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาบริบทและสภาพแวดล้อมการพัฒนาร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย 2) เพื่อศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย และ 3) เพื่อประเมินความเหมาะสมยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย พื้นที่ที่ศึกษา ได้แก่ เทศบาลนครในประเทศไทย ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็น และคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อดำเนินการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาบริบทและสภาพแวดล้อมการพัฒนาร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย พบว่า สภาพแวดล้อมในการบริหารเทศบาลนคร มีการปลุกกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน ประชาชนมีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรมที่เชื่อมโยงสู่การบริหารงานด้านการเมือง ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ผ่านช่องทางการสื่อสารทางการเมือง

2. ผลการศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย พบว่า มีประเด็นยุทธศาสตร์ที่สามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้ได้ทั้ง 12 ประเด็นยุทธศาสตร์

3. ผลการประเมินความเหมาะสมยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย พบว่า มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ยุทธศาสตร์ด้านการเมือง, การพัฒนาร่วมภาคประชาชน

Abstract

This study aims to 1) study the context and development an environment of political participation in the Thai metropolis 2) study strategies for political participation development in Thai municipality and 3) evaluate the appropriateness of the strategic development of public participation in politics in the municipality of Thailand. The studied areas were in the Municipality in Thailand. The researcher used a hybrid research methodology which was qualitative research. The data were collected by using the structured interview and organizing a workshop to obtain opinions. The experts were selected to evaluate an appropriate assessment and the possibility of a strategy to develop public participation in politics in the municipality of Thailand.

The research found that:

1. The results of contextual study and developmental environment of people's political participation in the metropolitan area of Thailand showed that the environment in the municipal administration. There is an incentive for people to participate in the administration. People have attitudes, values, beliefs, cultures that are linked to political administration. The participants have knowledge and understanding of the political system in the democratic system with the monarchy, the public relations campaign and recognition of political communication channels.

2. The results of the study on the development strategy of public participation in politics in the municipality of Thailand found that there are strategic issues that can be applied to all 12 strategic issues.

3. The results of the evaluation of the appropriateness of the strategy for the development of public participation in the political area of the Thai city municipality were appropriate and feasible at a high level.

Keywords : Political strategy, development, public participation

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นรากฐานสำคัญของหลักของการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะประชาชนได้มีส่วนร่วมด้านการเมืองทำให้ประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของท้องถิ่น อันเป็นที่อยู่ของตนเอง เกิดความหวงแหนและความรับผิดชอบต่อชุมชนท้องถิ่น เป็นผลให้ประชาชนมีความรู้สึกที่ดีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมด้านการเมืองในระดับท้องถิ่นของไทยมีความเกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครองในระดับชาติเป็นอย่างมากเพราะกิจกรรมด้านการเมืองการปกครองระดับชาติส่วนใหญ่พัฒนามาจากระดับท้องถิ่น (พงศ์กวี คนไว, 2556 : 3) การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นจึงเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558 : 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักการสากลที่ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญและจำเป็นในสังคมประชาธิปไตย ซึ่งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการได้กำหนดเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนไว้เช่นกัน (สถาบันพระปกเกล้า, 2552 : 3) ปัจจุบันการมีส่วนร่วมด้านการเมืองของประชาชนยังพบปัญหา คือ ประชาชนยังคงเพิกเฉยต่อหน้าที่และสิทธิของตนเองในระบอบประชาธิปไตย สภาพปัญหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ผ่านมาคือการซื้อสิทธิขายเสียง การวางตัวไม่เป็นกลางของเจ้าหน้าที่ของรัฐ การทุจริตการเลือกตั้งในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นปัญหารุนแรงส่งผลกระทบต่อระบบการเมืองการปกครอง ดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงเป็นสาระสำคัญตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง และยังพบว่า การมีส่วนร่วมด้านการเมืองของประชาชนอยู่ในระดับต่ำอีกด้วย (สมเชาว์ ภูพลพันธ์, 2560 : 1325) นอกจากนี้ยังมีปัญหาการมีส่วนร่วมด้านการเมืองของประชาชนในการพัฒนา

ยุทธศาสตร์ด้านการเมือง คือ จากการยึดอำนาจจากระบบทหารในการกำหนดงบประมาณเพื่อการพัฒนาประเทศที่ไม่มีการตรวจสอบด้านการเมืองภายใต้หลักธรรมาภิบาล โดยการตรวจสอบและการถ่วงดุลด้านการเมืองนั้น ถูกควบคุมโดยกฎหมายคณะปฏิวัติ และมีการปกครองอำนาจแทนฝ่ายตุลาการและนิติบัญญัติในรูปแบบสภาเดียว และที่สำคัญองค์กรอิสระที่ไม่มีอำนาจการสืบพยาน หลักฐานในการดำเนินคดีต่าง ๆ ของฝ่ายการเมืองและฝ่ายบริหารที่สร้างกลไกด้านการเมืองที่นำไปสู่ผลประโยชน์ด้านการเมืองนั้น ระดับความเสี่ยงของการกำหนดและการตั้งงบประมาณที่สะท้อนถึงผลประโยชน์ด้านการเมืองและการคอร์รัปชันเชิงนโยบายภายใต้ระบบอุปถัมภ์ในระบบทหาร ที่นำไปสู่การทุจริตเชิงงบประมาณได้ในระยะยาว โดยเฉพาะการนำงบประมาณมาใช้ในโครงการที่สามารถให้ส่วนแบ่งในรูปแบบของ Commission ที่มีระดับค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานะปกติของรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง ที่นำไปสู่ความล้มเหลวของการดำเนินนโยบายสาธารณะที่ก่อหนี้สาธารณะอย่างรุนแรงและนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งในรูปแบบผลประโยชน์ในระยะยาว ส่งผลให้ประชาชนไม่กล้าเข้าไปยุ่งเกี่ยวในระบบการเมือง ประชาชนขาดการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนายุทธศาสตร์ด้านการเมือง และขาดความยั่งยืนด้านการเมือง (อรรถกฤต ปัจฉิมนันท์, 2558 : 197-198 อ้างถึงใน ญัฐณภรณ์ เอกนราจินดาวัตน์, 2556 : 14) ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพราะขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการจัดทำแผน ให้ความรู้ความเข้าใจ สร้างจิตสำนึกการรักท้องถิ่น ความสามัคคีในชุมชน ให้เห็นความสำคัญของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้มาร่วมตัดสินใจในแผนต่าง ๆ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ซึ่งประกอบด้วยการกำหนดระเบียบหรือหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่ชัดเจนไว้ถือปฏิบัติ หรือการที่จะดำเนินงาน

ในเรื่องใดนั้นต้องให้ประชาชนหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยกระบวนการ
 ประชาคม ประชาพิจารณ์ หรือประชามติ เพื่อให้การวางแผนมีความสอดคล้อง
 และเหมาะสมกับปัญหาความต้องการของประชาชน ปัญหาประชาชน
 ในพื้นที่ที่มีการแบ่งข้างกัน มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ไม่เหมือนกันจึงไม่ให้ความ
 ร่วมมือในการทำกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ (พระกิตติชัย ปณฺญาโรม,
 2557 : 2) การสร้างแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความยั่งยืน
 ของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนนั้น ต้องมีบทบาทในการสร้าง
 วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อต่อสู้กับภัยคุกคาม
 ที่จะเกิดขึ้นทุกรูปแบบ และต้องสามารถนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติจริงได้
 อย่างมีประสิทธิภาพ (ธนภัทร ฌียกุล และ กมลพร กัลยาณมิตร, 2560 : 22)
 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเมืองและนโยบายเศรษฐกิจมีความสำคัญ
 อย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยในการแก้ไขปัญหาวิกฤตด้านการเมืองและ
 การปกครองที่นำไปสู่ระบบการเมืองและการปกครองที่ล้มเหลว โดยการสร้าง
 ระบบการปกครองและระบบสถาบันที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ เพื่อการ
 พัฒนาด้านการเมืองและนโยบายเศรษฐกิจสำหรับประเทศไทยในระยะยาว
 ต่อไป (ณัฐณภรณ์ เอกนราจินดาวัฒน์, 2556 : 2) ยุทธศาสตร์การพัฒนา
 ด้านการเมืองและนโยบายเศรษฐกิจจะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องการมี
 ส่วนร่วมของประชาชน ซึ่ง โคเฮนและอัฟฟอร์ด (Cohen and Uphoff, 1980)
 กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแบบขั้นบันได (Participation
 leader) มี 8 ขั้น คือ 1) ขั้นถูกจัดกระทำ (Manipulation) 2) ขั้นบำบัดรักษา
 (Therapy) 3) ขั้นรับฟังข่าวสาร (Information) 4) ขั้นปรึกษา (Consultation)
 5) ขั้นปลอบใจ (Placation) 6) ขั้นเป็นหุ้นส่วน (Partnership) 7) ขั้นใช้อำนาจผ่านตัวแทน
 (Delegated power) 8) ขั้นควบคุมโดยประชาชน (Citizen control) เดลเบช และแอนดริว (Delbecq and Andrew, 1971

: 466) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน 5 รูปแบบ คือ 1) การรวบรวมข้อมูลรายละเอียด 2) การวิเคราะห์หรือสรุปปัญหา 3) การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา 4) ดำเนินการแก้ไขปัญหา 5) ติดตาม และประเมินผลความสำเร็จ และ สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ (2545) กล่าวถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนมี 6 ระดับ คือ ระดับที่ 1 ร่วมรับรู้ระดับที่ 2 ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น ระดับที่ 3 ร่วมพิจารณา ร่วมตัดสินใจ ระดับที่ 4 ร่วมดำเนินการ ระดับที่ 5 ร่วมติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล ระดับที่ 6 ร่วมรับผล

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2552) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ ระดับที่ 1 การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน (To Inform) ระดับที่ 2 การรับฟังความคิดเห็น (To Consult) ระดับที่ 3 การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในการวางแผนและตัดสินใจ (To Involve) ระดับที่ 4 การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรม (To Collaborate) และ ระดับที่ 5 การกระจายอำนาจให้แก่ประชาชน (To Empower) นอกจากนี้การมีส่วนร่วมภาคประชาชนยังต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตยโดยภาคประชาสังคม ภายใต้กระบวนการทัศน์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา (พระปลัดเกษม มหาปณฺโญ (ผาทอง), 2559 : 261) ซึ่งผู้วิจัยทำการสังเคราะห์ทฤษฎีเพื่อนำมากำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยและเป็นกรอบในการวิจัย โดยทำการสังเคราะห์ ได้ตัวแปร 12 ด้าน คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) ด้านร่วมกันปรึกษา 5) ด้านควบคุมโดยประชาชน 6) ด้านการรวบรวมข้อมูลรายละเอียด 7) ด้านการวิเคราะห์หรือสรุปปัญหาและแก้ปัญหา 8) ด้านร่วมรับรู้ร่วมกัน 9) ด้านร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น 10) ด้านการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน 11) ด้านการกระจายอำนาจให้แก่ประชาชน และ 12) ด้านร่วมติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทยเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมภาคประชาชนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทและสภาพแวดล้อมการพัฒนาการมีส่วนร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย
2. เพื่อศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมการพัฒนาการมีส่วนร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย โดยทำการสังเคราะห์ได้ตัวแปร 12 ด้าน คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) ด้านร่วมกันปรึกษา 5) ด้านควบคุมโดยประชาชน 6) ด้านการรวบรวมข้อมูลรายละเอียด 7) ด้านการวิเคราะห์หรือสรุปปัญหาและแก้ปัญหา 8) ด้านร่วมรับรู้ร่วมกัน 9) ด้านร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น 10) ด้านการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน 11) ด้านการกระจายอำนาจให้แก่ประชาชน และ 12) ด้านร่วมติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล

ขอบเขตด้านพื้นที่ที่ศึกษา

พื้นที่ที่ศึกษา ได้แก่ เทศบาลนครที่ได้รับรางวัลและประสบความสำเร็จ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่

1. เทศบาลนครนนทบุรี ได้รางวัลการให้บริการของศูนย์ราชการสะดวก (GECC) ประจำปี พ.ศ. 2560
2. เทศบาลนครยะลา ได้รับรางวัลที่ 1 โครงการชุมชนเข้มแข็งและศาสนาสัมพันธ์ ที่ทำให้ประชาชนที่มีความหลากหลายอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และมุ่งหวังให้เกิดความสงบ
3. เทศบาลนครขอนแก่น ได้รับโลรางวัลการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเภทโดดเด่น ประจำปี 2560

ขอบเขตด้านบุคคลที่ศึกษา

1. สัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง แห่งละ 2 คน คือ ตัวแทนผู้บริหารในเทศบาลนคร จำนวน 3 คน 2) ตัวแทนผู้ปฏิบัติงานในเทศบาลนคร จำนวน 3 คน รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 6 คน คือ 1) นายกเทศมนตรีนครขอนแก่น 2) หัวหน้าฝ่ายทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเทศบาลนครขอนแก่น 3) รองนายกเทศมนตรีนครนนทบุรี 4) นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายบริการและเผยแพร่วิชาการ เทศบาลนครนนทบุรี 5) หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล เทศบาลนครยะลา และ 6) นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ เทศบาลนครยะลา
2. เลือกผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการโดยการเลือกแบบเจาะจง คือ ตัวแทนผู้บริหารในเทศบาลนคร คือ จำนวน 5 คน 2) ตัวแทนผู้ปฏิบัติงานในเทศบาลนคร จำนวน 5 คน และตัวแทนภาคประชาชน จำนวน 5 คน รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 15 คน

3. ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อดำเนินการประเมินความเหมาะสม และความ เป็นไปได้ของยุทธศาสตร์การพัฒนามีส่วนร่วมภาคประชาชนด้าน การเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย โดยใช้เลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายเดียวกันกับกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ คือ มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับ เทศบาลนคร ไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือทำงานด้านผู้บริหารด้านเทศบาลนคร โดย การส่งเอกสารการพัฒนามีส่วนร่วมภาคประชาชนด้านการเมือง เพื่อให้ ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม รายละเอียดผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ 1) ผู้บริหารเทศบาลนคร จำนวน 1 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จำนวน 2 คน 3) ผู้ทรงคุณวุฒิจากเทศบาลนคร ที่ประสบความสำเร็จ จำนวน 2 คน รวม 5 คน

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

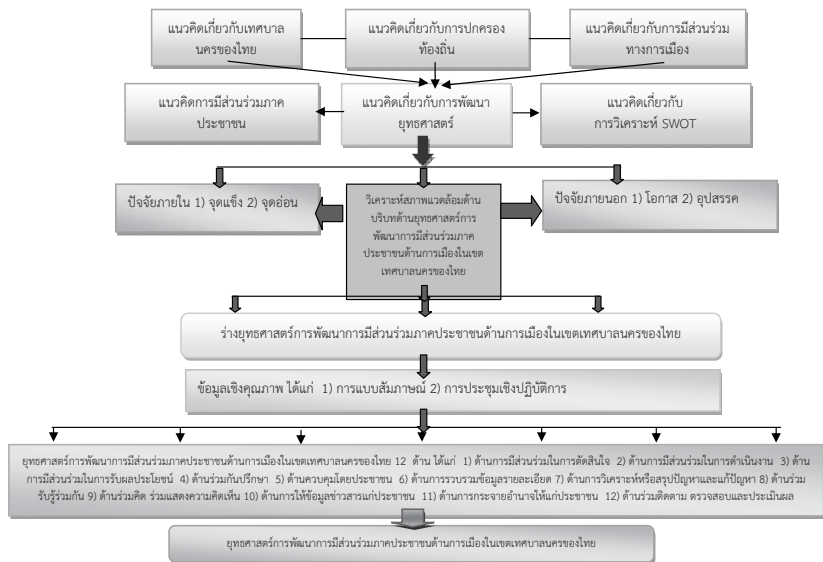
1. ทราบบริบทและสภาพแวดล้อมการพัฒนามีส่วนร่วมภาค ประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย
2. ได้ร่างยุทธศาสตร์การพัฒนามีส่วนร่วมภาคประชาชนด้าน การเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย
3. สามารถนำยุทธศาสตร์การพัฒนามีส่วนร่วมภาคประชาชน ด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทยไปใช้พัฒนามีส่วนร่วมภาค ประชาชน

นิยามปฏิบัติการ

1. ยุทธศาสตร์ หมายถึง แผนการปฏิบัติการหรือมาตรการซึ่งวาง เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ในการพัฒนามีส่วนร่วมภาคประชาชนด้าน

การเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย 12 ด้าน คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) ด้านร่วมกันปรึกษา 5) ด้านควบคุมโดยประชาชน 6) ด้านการรวบรวมข้อมูลรายละเอียด 7) ด้านการวิเคราะห์หรือสรุปปัญหาและแก้ปัญหา 8) ด้านร่วมรับรู้ร่วมกัน 9) ด้านร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น 10) ด้านการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน 11) ด้านการกระจายอำนาจให้แก่ประชาชน และ 12) ด้านร่วมติดตาม ตรวจสอบและประเมิน

กรอบแนวคิดการวิจัย



แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาบริบทและสภาพแวดล้อมยุทธศาสตร์การพัฒนา การมีส่วนร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย

การศึกษาบริบทและสภาพแวดล้อมยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย โดยศึกษาเทศบาลนครที่ได้รับรางวัลและประสบความสำเร็จจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ 1) เทศบาลนครนนทบุรี ได้รางวัลการให้บริการของศูนย์ราชการสะดวก (GECC) ประจำปี พ.ศ. 2560 2) เทศบาลนครยะลา ได้รับรางวัลที่ 1 โครงการชุมชนเข้มแข็งและศาสนาสัมพันธ์ ที่ทำให้ประชาชนที่มีความหลากหลายอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และมุ่งหวังให้เกิดความสงบ 3) เทศบาลนครขอนแก่น ได้รับโล่รางวัลการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเภทโดดเด่น ประจำปี 2560 โดยทำการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงแห่งละ 2 คน คือ ตัวแทนผู้บริหารในเทศบาลนคร จำนวน 3 คน 2) ตัวแทนผู้ปฏิบัติงานในเทศบาลนคร จำนวน 3 คน รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 6 คน คือ 1) นายกเทศมนตรีนครขอนแก่น 2) หัวหน้าฝ่ายทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเทศบาลนครขอนแก่น 3) รองนายกเทศมนตรีนครนนทบุรี 4) นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายบริการและเผยแพร่วิชาการ เทศบาลนครนนทบุรี 5) หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล เทศบาลนครยะลา และ 6) นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ เทศบาลนครยะลา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย 2) สร้างแบบสัมภาษณ์สภาพแวดล้อมบริบทและสภาพแวดล้อมการพัฒนาร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย 3) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและความเหมาะสม 4) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นชุดเดิมเพื่อพิจารณาให้คำแนะนำในส่วนที่ยังบกพร่อง 5) แก้ไขแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจัดพิมพ์เป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 2) ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 3) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์เพื่อเตรียมส่งเคราะห์ข้อมูลต่อไป 4) ศึกษาวิเคราะห์บริบทและสภาพแวดล้อมการพัฒนาร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม โดยใช้วิธีการ SWOT Analysis ด้วยตนเอง เป็นการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับบริบทและสภาพแวดล้อม 12 ด้าน 5) วิเคราะห์จากเอกสารการทบทวนวรรณกรรม (Survey Literature) ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร

ระยะที่ 2 จัดทำร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย

1. ศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย

1.1 กำหนดขอบข่ายเนื้อหาสำหรับการพัฒนาร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย ตามตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย 12 ด้าน จากหนังสือ บทความ เอกสาร งานวิจัย แผนงานด้านการพัฒนาร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปีของจังหวัด รายงานประจำปีและสื่อออนไลน์ต่าง ๆ วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา เศรษฐกิจ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย โดยวิเคราะห์ใน 4 ด้าน คือ Strengths - จุดแข็ง Weaknesses - จุดอ่อน Opportunities - โอกาส และ Threats - อุปสรรค

1.2 สังเคราะห์ข้อมูลที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์มาเขียนประกอบในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย สรุปผลการวิจัยที่ได้และเขียนบรรยายข้อค้นพบ

1.3 เขียนร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย

2. การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็น

2.1 นำร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย ที่ได้จากการดำเนินการวิจัยมาจัดทำเป็นรูปเล่มแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อขออนุญาตในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ และเลือกผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการโดยการเลือกแบบ

เจาะจง คือ ตัวแทนผู้บริหารในเทศบาลนคร คือ จำนวน 5 คน 2) ตัวแทนผู้ปฏิบัติงานในเทศบาลนคร จำนวน 5 คน และตัวแทนภาคประชาชน จำนวน 5 คน รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 15 คน

2.2 จัดทำเอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ และจัดทำกำหนดการในการประชุมปฏิบัติการ จัดเตรียมพาเวอร์พอยท์นำเสนอร่างการพัฒนาการมีส่วนร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย

2.3 สรุปข้อค้นพบที่ได้จากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ รับฟังความคิดเห็นเปิดโอกาสให้กลุ่มได้พิจารณาร่างการพัฒนาการมีส่วนร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย โดยยึดเกณฑ์ดังนี้ 1) ความเป็นไปได้ 2) ได้การยอมรับเพียงใด 3) สามารถที่จะเข้าถึงได้ และ 4) สามารถอธิบายได้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนได้เพียงใดและอย่างไร

2.4 ดำเนินการประชุมปฏิบัติการตามแผนดำเนินการที่กำหนดไว้

ระยะที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์

1. การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อดำเนินการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย โดยใช้เลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายเดียวกันกับกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ คือ มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับเทศบาลนคร ไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือทำงานเป็นผู้บริหารเทศบาลนครจังหวัด

โดยการส่งเอกสารยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทยเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม รายละเอียดผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ 1) อดีตผู้ตรวจราชการกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย 2) หัวหน้าภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 3) อาจารย์ประจำสาขาพัฒนาชุมชนและสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 4) ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน เทศบาลนครนนทบุรี 5) ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน เทศบาลนครขอนแก่น

2. การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์

2.1 นำร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อขอความอนุเคราะห์ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์ เป็นแบบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด

2.2 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอคำแนะนำ จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะและนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3 ส่งแบบประเมินกับยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย (ฉบับร่าง) ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4 นำข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย มาสังเคราะห์ข้อมูล สรุปสาระสำคัญและสังเคราะห์ประเด็นสำคัญ

2.5 ประมวลผลสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์การพัฒนากการมีส่วนร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย

2.6 นำผลจากการสรุปข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และการวิพากษ์ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้จากการวิพากษ์เพื่อประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์การพัฒนากการมีส่วนร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย มาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ได้ยุทธศาสตร์การพัฒนากการมีส่วนร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทยใน 12 ด้าน

2.7 นำยุทธศาสตร์การพัฒนากการมีส่วนร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทยใน 12 ด้าน ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาตามข้อเสนอแนะ

2.8 นำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนากการมีส่วนร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทยฉบับสมบูรณ์

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาบริบทและสภาพแวดล้อมการพัฒนากการมีส่วนร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย พบว่า สภาพแวดล้อมในการบริหารเทศบาลนคร มีการปลุกกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน ประชาชนมีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรมที่เชื่อมโยงสู่การบริหารงานด้านการเมือง ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ผ่านช่องทางการสื่อสาร

ทางการเมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทศบาลนครอาจมีการวางแผนการกำหนดนโยบายให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้านการเมือง มีกิจกรรมการสร้างค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรมที่เชื่อมโยงสู่การบริหารงานด้านการเมืองจริง ซึ่งถือเป็นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมผ่านชุมชนเทศบาลนคร โดยการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ในกระบวนการกำหนดนโยบายและแผนการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทธิวิทย์ บุรีกุล (2559 : 64) ได้ศึกษาการเสริมพลังของผู้หญิงในการมีส่วนร่วมด้านการเมืองของประเทศไทย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยมุ่งเน้นที่การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมด้านการเมืองที่นอกเหนือจากการเลือกตั้ง การเป็นผู้นำและการมีส่วนร่วมด้านการเมืองระดมความคิดเห็นโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม มีการจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อเสริมพลังให้กับผู้หญิงไทยในการเข้ามามีส่วนร่วมด้านการเมือง โดยในการศึกษานี้ได้นำเสนอแผนยุทธศาสตร์และรูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมพลังให้กับผู้หญิงในการเข้ามามีส่วนร่วมด้านการเมือง โดยมีทั้งหมด 3 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพและการสร้างภาวะผู้นำ ยุทธศาสตร์การสร้างกลไกเสริมบทบาทของผู้หญิงและการขับเคลื่อนกลไก และยุทธศาสตร์การสื่อสารความสำเร็จและการสร้างเครือข่าย

2. ผลการศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย พบว่า มีประเด็นยุทธศาสตร์ที่สามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้ได้ทั้ง 12 ประเด็นยุทธศาสตร์ คือ

2.1 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

กลยุทธ์ที่ 1.1 การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมการกำหนดนโยบาย วางแผน และจัดทำยุทธศาสตร์ของเทศบาลนคร

กลยุทธ์ที่ 1.2 พัฒนาโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับ
แผนยุทธศาสตร์เทศบาลนคร

2.2 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ 2.1 พัฒนากิจกรรมที่เกิดจากกระบวนการ
มีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมของเทศบาลนคร

2.3 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับ
ผลประโยชน์

กลยุทธ์ที่ 3.1 พัฒนาระบบการมีส่วนร่วมชุมชนด้าน
การเมืองด้วยความสมัครใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดร่วมกัน

2.4 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านร่วมกันปรึกษา

กลยุทธ์ที่ 4.1 พัฒนาระบบการช่วยเหลือชุมชนด้าน
การเมืองและพัฒนาผู้นำในการให้คำปรึกษา

กลยุทธ์ที่ 4.2 จัดตั้งศูนย์ที่ปรึกษาด้านการเมือง

2.5 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านควบคุมโดยประชาชน

กลยุทธ์ที่ 5.1 พัฒนาการมีส่วนร่วมในการควบคุม
การบริหารจัดการด้านการเมืองตามหลักธรรมาภิบาล และการบริการที่มี
ประสิทธิภาพโดยประชาชน

กลยุทธ์ที่ 5.2 พัฒนาระบบการดำเนินการควบคุม
ภายในด้านงบประมาณด้านการเมืองโดยประชาชน

2.6 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการรวบรวมข้อมูลรายละเอียด

กลยุทธ์ที่ 6.1 พัฒนาระบบการจัดเก็บเอกสารด้าน
การเมืองในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

กลยุทธ์ที่ 6.2 รวบรวมข้อมูลด้านการเมืองโดยการศึกษา
สำรวจ และวิจัย

2.7 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 7 ด้านการวิเคราะห์หรือสรุปปัญหา และแก้ปัญหา

กลยุทธ์ที่ 7.1 สร้างภาวะผู้นำในการวิเคราะห์หรือสรุปปัญหาและแก้ปัญหาด้านการเมืองร่วมกับชุมชน

2.8 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 8 ด้านร่วมรับรู้ร่วมกัน

กลยุทธ์ที่ 8.1 พัฒนาช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการเมืองของเทศบาลนคร

2.9 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 9 ด้านร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น

กลยุทธ์ที่ 9.1 พัฒนาระบบการมีส่วนร่วมโดยให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้ตระหนัก และมีโอกาสเข้ามาแสดงบทบาททัศนคติ และความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการเมือง

2.10 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 10 ด้านการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน

กลยุทธ์ที่ 10.1 พัฒนาช่องทางการสื่อสาร การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกิจกรรมที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมของเทศบาลนคร

กลยุทธ์ที่ 10.2 พัฒนาเทคโนโลยีระบบสารสนเทศ

2.11 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 11 ด้านการกระจายอำนาจให้แก่ประชาชน

กลยุทธ์ที่ 11.1 การกระจายอำนาจด้านการเมืองให้กับประชาชนให้ประชาชนได้พัฒนาถิ่นฐานตนเอง

2.12 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 12 ด้านร่วมติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล

กลยุทธ์ที่ 12.1 ให้มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลงานของเทศบาลนคร

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะยุทธศาสตร์ดังกล่าวมาจากการแสดงความคิดเห็นที่แสดงถึงความต้องการของผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการที่ต้องการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ประชาชนและเทศบาลนครมีการเรียนรู้เพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองร่วมกัน ส่งเสริมผู้ที่สนับสนุนพรรคการเมืองให้ได้ประโยชน์จากการเข้ามามีส่วนร่วมด้านการเมืองกับพรรคการเมือง มีการบริหารจัดการด้านการเมืองที่ดี มีการพัฒนาด้านนโยบายด้านการเมือง มีการพัฒนาบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพในด้านของผู้นำพรรคการเมืองอยู่ตลอดเวลา ซึ่งส่งผลต่อระบบการเมืองที่ดีให้กับประชาชน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประชาชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องและความเชื่อมั่นต่อสายตาของประชาชน ซึ่งเทศบาลนครทุกแห่งสามารถกระทำได้ตามร่างยุทธศาสตร์ที่เสนอ มีการจัดทำวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ พันธกิจ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ประกอบการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ ซึ่ง เสรี พงศ์พิศ (2547 : 30) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์ยังเป็นแผนการดำเนินงานที่สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยมีองค์ประกอบต่าง ๆ สอดคล้องกัน เป็นแผนที่มิวิสัยทัศน์ (Vision) และเป้าประสงค์ (Purpose) อันแสดงถึงการรวมพลังของทุกฝ่ายเพื่อกระทำพันธกิจ (Mission) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ (Objectives) เพื่อให้เกิดผลกระทบ (Outcome) และผลลัพธ์ (Output) ที่พึงประสงค์ และสอดคล้องกับวาระ คำสิงห์นอก (2553 : 85) ได้ศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อสร้างพรรคการเมืองอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อสร้างพรรคการเมืองอย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 1) การเรียนรู้เพื่อการมีส่วนร่วม 1.1 ส่งเสริมผู้ที่สนับสนุนพรรคการเมือง ให้ได้

ประโยชน์จากการเข้ามามีส่วนร่วมด้านการเมืองกับพรรคการเมือง 1.2 สนับสนุนให้มีการเรียนรู้ระบบพรรคการเมืองว่ามีความเป็นมาอย่างไรเพื่อก่อให้เกิดอุดมการณ์ร่วมกัน 1.3 ส่งเสริมการพัฒนาการมีส่วนร่วม เป็นการส่งเสริมเพื่อให้เกิดการพัฒนาการในการมีส่วนร่วมกับพรรคการเมืองตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงด้านการเมือง ยุทธศาสตร์ที่ 2) การบริหารจัดการ 2.1 การบริหารภายในองค์กร คือการที่พรรคการเมืองต้องจัดการระบบพรรคให้เกิดความสลับซับซ้อนภายในองค์กรไม่ว่าจะเป็นการกระจายสาขาพรรคการเมืองให้เกิดความทั่วถึงแก่ประชาชนทั่วประเทศและเป็นการเปิดช่องให้เกิดการมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น 2.2 ให้มีการพัฒนาด้านนโยบาย พรรคการเมืองจำเป็นต้องศึกษาสถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบัน ทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ก่อนการกำหนดนโยบาย และนโยบายนั้นมองแล้วเป็นรูปธรรมที่สามารถจับต้องได้และเป็นการถูกใจประชาชนมากที่สุด 2.3 ให้มีการพัฒนาบุคลากร พรรคการเมืองจะต้องมีการพัฒนาบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพในด้านของผู้นำพรรคการเมืองอยู่ตลอดเวลา เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในองค์กรและความเชื่อมั่นต่อสายตาของประชาชน 2.4 พรรคการเมืองต้องแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม อันเกิดจากการบริหารประเทศที่ผิดพลาด ในด้านนโยบาย อันก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศ

3. ผลการประเมินความเหมาะสมยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย พบว่า มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมภาคประชาชนด้านการเมืองในเขตเทศบาลนครของไทย มีความเหมาะสมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ เทศบาลนครอาจมีการปฏิบัติจริงยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม สร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนด้านการเมืองให้กับชุมชน นพทรินทร์ บินไทยสงค์ (2557 : 8) ได้

ศึกษาการเมืองของการพัฒนาที่ยั่งยืน ศึกษากรณีอำเภอเชียงของจังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า มีการพัฒนาการเมืองที่ยั่งยืน และส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในพื้นที่หลายด้าน โดยมีบทบาทของภาคประชาสังคม คือ ผลักดันแนวคิดให้เป็นประเด็นรับรู้ในพื้นที่สาธารณะ ผ่านวิธีการ 1) การจัดเวทีเสวนาให้ประชาชนมีส่วนร่วม 2) สร้างองค์ความรู้ในท้องถิ่น 3) จัดกิจกรรมฟื้นฟูวัฒนธรรม 4) เคลื่อนไหวผ่านสื่อมวลชน จนสามารถทำวาทกรรมการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความเด่นชัดนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เทศบาลนครควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการด้านการเมือง

1.2 ควรจัดตั้งคณะกรรมการที่มีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมิน ตรวจสอบผลการทุจริต คอรัปชั่นด้านการเมือง

1.3 ควรพัฒนาเทคโนโลยีที่ให้บริการด้านการเมืองให้ชุมชนได้รับทราบ เช่น การติดตั้งอินเทอร์เน็ตเพื่อให้บริการด้านการเมืองในหมู่บ้าน

1.4 ควรสร้างองค์ความรู้หรือการจัดการเรียนรู้ด้านการเมืองให้กับประชาชนและให้ความรู้ด้านกระบวนการมีส่วนร่วมด้านการเมือง รวมถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการบริการด้านการเมือง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการมีส่วนร่วมด้านการเมืองของประชาชน โดยใช้ตัวแปรและจังหวัดอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาปัจจัยด้านการเมืองที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเทศบาลนคร

2.3 ควรศึกษาพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมด้านการเมืองและคุณภาพการบริหารงานของเทศบาลนคร

2.4 ควรศึกษาการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมด้านการเมืองของเทศบาลนคร

บรรณานุกรม

- ณัฐณภรณ์ เอกนราจินดาวัฒน์. (2556). ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเมือง และนโยบายเศรษฐกิจ สำหรับประเทศไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- นทรินทร์ บินไทยสงค์. (2557). การเมืองของการพัฒนาที่ยั่งยืน ศึกษากรณี อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2559). “การเสริมพลังของผู้หญิงในการมีส่วนร่วมด้านการเมืองของประเทศไทย,” วารสารสถาบันพระปกเกล้า. 5(10), 64.
- ธนภัทร นิยกุล และ กมลพร กัลยาณมิตร. (2560). “แนวทางการพัฒนา ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน,” วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. 8(2), 22.
- พงศ์กวี คนไฉ. (2556). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- พระกิตติชัย ปญญาโร. (2557) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา แผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระปลัดเกษภา มหาปณฺโญ (ผาทอง). (2559). “จากระบบ

สมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย.

วารสารธรรมทรรค์. 16, 255.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2552). เอกสารการสอนชุดวิชา

ประวัติศาสตร์สังคมและการเมืองไทย. นนทบุรี : มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมาธิราช.

วรกร คำสิงห์นอก. (2553). ยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนเพื่อสร้างพรรคการเมืองอย่างยั่งยืน. วิทยานิพนธ์

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ราชภัฏสวนดุสิต.

สถาบันพระปกเกล้า. (2552). รายงานการประเมินองค์การปกครองส่วน

ท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศ เพื่อรับรางวัลพระปกเกล้า ประจำปี

2552. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

สมเชาว์ ภูพลผัน. (2560) การมีส่วนร่วมด้านการเมืองของประชาชนในเขต

เทศบาลตำบลโนนสูง อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์.

วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2558). การมีส่วนร่วมด้านการเมือง.

กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. (2545). รัฐธรรมนูญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสรี พงศ์พิศ. (2547). แผนชีวิตเศรษฐกิจชุมชน. กรุงเทพฯ : ภูมิปัญญาไทย.

อรรถกฤต ปัจฉิมนันท์. (2558). ยุทธศาสตร์การพัฒนาทางการเมืองและเศรษฐกิจสำหรับการจัดการนโยบายสาธารณะในประเทศไทย. ปทุมธานี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Cohen and Uphoff, (1980). Essential of Psychological Testing. (3rd ed.). New York : Haperand Row.

Delbecq, A.L. & Andrew, H.V. (1971). "A Group Process Model for Problem Identification and Program Planning," Applied Behavioral Sciences, 7(10), 466.

